

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพของ
พยาบาลวิชาชีพอนามัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลอาชีวอนามัย
(FACTORS AFFECTING THE ROLE PERFORMANCE OF OCCUPATIONAL HEALTH NURSES IN
HEALTH PROMOTION)

ธัญรัศม์ สุขบัว 4936305 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุรินทร กลัมพากร, Ph.D., วันเพ็ญ แก้วปาน, ส.ด.,

อาภาพร เฝ้าวัฒนา, Ph.D.

บทคัดย่อ

การสร้างเสริมสุขภาพเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของพยาบาลอาชีวอนามัย เพื่อส่งเสริมให้พนักงานมีสุขภาพดีในสถานประกอบการ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลอาชีวอนามัย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นพยาบาลอาชีวอนามัยที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่มีจำนวนพนักงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 221 คน โดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติไค - สแควร์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า พยาบาลอาชีวอนามัยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.9 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย สถานภาพสมรส ($\chi^2 = 6.73, df = 2$) และลักษณะการทำงาน ($\chi^2 = 5.40, df = 1$) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลอาชีวอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ปัจจัยสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และปัจจัยสถานการณ์ด้านองค์การและสังคม การรับรู้บทบาท มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.558, 0.613$ และ 0.251 ตามลำดับ) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ด้านองค์การและสังคม และการรับรู้บทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลอาชีวอนามัย สามารถร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลอาชีวอนามัยได้ร้อยละ 41.7 ($p < 0.01$)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพแก่พยาบาลอาชีวอนามัยในเรื่องของสถานที่ทำงาน การให้ค่าตอบแทน และการประชุมอบรม รวมถึงองค์กรวิชาชีพควรมีการกำหนดบทบาทด้านการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลอาชีวอนามัยที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของพยาบาลอาชีวอนามัยด้านการสร้างเสริมสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การปฏิบัติงานตามบทบาท / พยาบาลอาชีวอนามัย / การสร้างเสริมสุขภาพ

150 หน้า

FACTORS AFFECTING THE ROLE PERFORMANCE OF OCCUPATIONAL HEALTH NURSES IN HEALTH PROMOTION

THANYARAT SUKBUA 4936305 PPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORS: SURINTORN KALAMPAKORN, Ph.D.,
WONPEN KAEWPAN, Dr. P.H., ARPAPORN POWWATTANA, Ph.D.**ABSTRACT**

Health promotion is one of the most important roles of occupational health nurses, to promote workers' health in the workplace. The purpose of this study was to examine the factors affecting the role of occupational health nurses in health promotion. The sample consisted of 221 occupational health nurses working in establishments having more than 200 workers located in Bangkok and its vicinities. The self-administered questionnaire were mailed to the sample for data collection. Data were analyzed using descriptive statistic, chi-square, Pearson's product moment correlation coefficient, and Stepwise Multiple Regression.

Results showed that most of the sample had the role performance of occupational health nurses in health promotion at a moderate level (48.9%). Personal factors including marital status ($\chi^2 = 6.73$, $df = 2$) and position ($\chi^2 = 5.40$, $df = 1$) were significantly related to the role performance of occupational health nurses in health promotion ($p < 0.05$). Working environment factors, organizational and social factors and the role perception were significantly related to the role performance of occupational health nurses in health promotion at $p = 0.05$ level ($r = 0.56$, 0.61 and 0.25 , respectively). Working environment factors, organizational and social factors and the role perception could altogether predict 41.7% of variance in the role performance of occupational health nurses in health promotion ($p < 0.01$).

It is suggested that administrators should promote performance of occupational health nurses in health promotion by supporting for workspace, salary and training. The professional organization should also establish the practice guidelines of occupational health nurses in health promotion to use as tool to improve performance of occupational health nurses in health promotion.

**KEY WORDS: ROLE PERFORMANCE / OCCUPATIONAL HEALTH NURSES /
HEALTH PROMOTION**

150 pp.